

Matumuuna Inatsisartut suleriaasianni § 33 najoqqutaralugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut Naalakkersuisut saqqummiuppaat:

Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunit taparserneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut: Uunga siunnersuut Nunani allamiut pillugit inatsimmik allannguineq pillugu inatsisinik assigiinngitsunik aamma Schengenimi isumaqatigiissutip Danmarkimit ilannguffigineqarnera pillugu inatsimmik allannguineq pillugu inatsisinik assigiinngitsunik Kalaallit Nunaannut atuutilersitsineq pillugu peqqussut

(Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoq)

Aallaqqaasiut

Siunnersuutikkut 2001-imiilli nunani allamiut pillugit inatsit siullerpaamik allanngortinneqarpoq. Pingaarnertut inatsilioriaatsimut tunngasutut allannguutit arlallit pineqarput. Siunnersuutip avallertut killeqarfinni nakkutilliinermut kiisalu nunamut tikittarnermi misissuisarnermut periarfissat nukittorsarpai.

Tunngavigisaq

Siunnersuutip kiisalu Savalimmiunut siunnersuutip assingusup ilusilersornerinut atatillugu Udlændinge- og Integrationsministereqarfiup (Nunani allamiunut aamma Akuulersitsisarnermut Ministereqarfiup) siulersuisuuffigisaanik suleqatigiissitat pilersinneqarput, oqartussaqaqfinnillu attuumassutilinnik peqataasoqarpoq, ilaatigut Danmarkimi ministereqarfinnik arlalinnik peqataasoqarluni, tassunga ilanngullugit Justitsministereqarfik (Inatsisinik Atuutsitsinermut Ministereqarfik), Naalakkersuisut Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmit sinniisuutitaatigut, Savalimmiuni naalakkersuisut, Rigspolitiet, tassunga ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Politiit.

Suleqatigiissitat siullertut suliassat tassaavoq, sunniuteqarluartumik killeqarfinnik nakkutilliinerup nanginnissaanut toqqammavissanik qularnaarinissaq kiisalu Schengenimi suleqatigiinnermi suleriaatsinik aqqiussuuffinnillu atorneqartunik atugaqarsinnaanerup qularnaarnissaa siunertaralugu nunani allamiut pillugit inatsisip allanngortinnissaanut siunnersuusiornissaq.

Suleqatigiissitat aappaattut nunani allamiut pillugit inatsimmi malittarisassat, nunamik tikitaqarlunilu najugaqarallarnermik nakkutilliisarnermik nukittorsaat, nutarsarnissat misissorpaat.

Sunniuteqarluartumik killeqarfimmi nakkutilliineq aamma killeqarfimmik alapernaarsuineq

Schengenimi suleqatigiinnermi najoqqutarisat malinneqartillugit killeqarfinnik avallernik sunniteqarluartumik nakkutilliinerup aamma killeqarfimmik alapernaarsuinerup qulakkeernissaat siunnersuutip kaammattuutigai.

Schengenimi isumaqatigiissummut Danmarkimit ilannguffigineqarneranut isumaqatigiissummi artikeli 5, imm. 2-mi allaqqavoq, Savalimmiuni aamma Kalaallit Nunaanni kiisalu Schengenimi suleqatigiinnermi nunat peqataasut akornanni inuit angalasut nakkutilliiffigineqarneq ajortut.

Aaqqiisummut tunngavigisaq tassaavoq Kalaallit Nunaata avallertut killeqarfigisaani nakkutilliisarnerup sunniteqarluarnissaa, aamma pisortat ilaatigut qarasaasiakkut sakkussanik atuisinnaanissaat, tassaasut Schengeninformationssystemi (SIS – Schengenimi paasissutissiisarfitut aaqqiissut), EES-udrejsesystemi (EES – EES-imi nunamit aallartunut aaqqiissut), aamma visuminformationssystemi (VIS – visuminik paasissutissiisarfitut aaqqiissut), Schengenimi suleqatigiinnermi nunat ataatsimoorussatut qarasaasiamik atuisarnerminni sakkorisaat.

Qarasaasiami sakkussanik atugaqarnissamut periarfissamik siunnersuut qulakkeerivoq. Taamaalilluni Schengenimi suleqatigiinnermi periutsinik atugarineqartunik pisorta qarfiit aqutsisuusut avallertut killeqarfinnik alapernaarsuinissamut isumannaarinissamullu siunnersuut periarfissiivoq.

Qarasaasiami sakkussat EES-udrejsesystemi, Schengeninformationssystemi (SIS) aamma visuminformationssystemi (VIS) pillugit erseqqinnerusumik

Killeqarfimmi nakkutilliineq ilaatigut EES-imik aaqqiissut, tassaasoq tikittunut aallartunullu misissuisarfik, atorlugu qularnaarneqarpoq. Aaqqiissutikkut nunani isumaqatigiisuteqarfiginngisani naalagaaffimmi innuttaasunut angalanermut uppernarsaammik naqitsisarunnaarluni qarasaasiakkut nalunaarsuinermik taarsiisoqarsinnaavoq.

Qarasaasiakkut nalunaarsuisarnerup ilaatigut ilalersuutigai inuit unioqqutitsinatik najugaqarnissamut piffissarititanik malittarinnessimaneramik pitsaanerusumik nakkutilliinerup qularnaarneqarnera. Nunamut tikinniarluni angalanernut il.il. itigartitsissutit pillugit aaqqiissut paasissutissanik nutarsakkanik killeqarfinni nakkutilliisunut qulakkeerivoq. EES-imik aaqqiissutaasumi paasissutissat nunani isumaqatigiisuteqarfiginngisani naalagaaffimmi innuttaasut kinaassusersinerinut ilalersuuteqassapput aamma kinaassutsip isertuunniarsarineranik akiuillutillu angalanermi uppernarsaatinik atornerluinernik akiuissapput, ilaatigut biometriskimik (timimik ilisarnaatinik misissuinerne) paasissutissat atorlugit. Aamma aaqqiissutit peqqarniisaarniarluni saassussinernik aamma iliuuserisat ilungersunartut pillaatigineqarsinnaasut allat pinaveersaartinnerinut, paasisaaneranut aamma pinerluttoqarsimanermik paasiniaanermut ilalersuuteqassapput. Uteqqiinnermi EES-imik

aaqqiissut erseqqinnerusumik nassuiarneqarpoq, ilanngullugu uteqqiinnermut ilanngussaq 1a-mi aamma ilanngussaq 1b-mi.

Schengeninformationssystemi (SIS) tassaavoq paasissutissiisarnermut aaqqiissut ataatsimoorussaq alla, Schengenimi suleqatigiinnerup ilaatut pilersinneqartoq. Inuit aamma pigisat pillugit nalunaarutigisat pillugit paasissutissanik EU-mi aamma Schengenimi nunani ilaasuni qarasaasiakkut ilanngussuisarnissamut ujartuisinnaanermullu nunasiniarnermut oqartussaasunut, politiinut, akitsuuserinermik eqqartuussivimmilu oqartussaasunut SIS aqqutissiuisarpoq.

Siunnersuutikkut SIS-imut ilanngunneqarsinnaasussanik nalunaarutit suussusaat arlallit ilanngunneqassapput. Pineqartut ilaatigut tassaapput utertitseqqinnissamut aalajangiinerit pillugit nalunaarutit, meeqqat angajoqqaanit aallarunneqarnissaannut aarleqquteqarfigisat pillugit pinaveersaartitsisutut nalunaarutit, kiisalu pinerlunnerit ilungersunartut misissugarinerinut atorneqartussatut inussanik imaluunniit itummamik takussutissatut naqitarisanik nalunaarutit. SIS-ikkut paasissutissiisarfitut aaqqiissut uteqqiinnermi erseqqinnerusumik nassuiarneqarpoq, ilanngullugu uteqqiinnermut ilanngussaq 1c-mi.

Visuminformationssystemi (VIS) sivikitsumik nunami najugaqarnernut visumit pillugit paasissutissat paarlaateqatigiinnerinut atorneqarpoq. Visumimik qinnuteqartarnermik ingerlattakkanik VIS oqilisaavoq, taamaalissukkullu ”visuminik niueqatigiinnermik” pinaveersaartitsilluni, VIS-imi visuminut oqartussaasut Schengenimi suleqatigiinnermi naalagaaffik alla pineqartumut qinnuteqaammik siusinnerusukkut nalunaarsugaqarneranik misissuisinnaammata, ilanngullugu visummimut siusinnerusukkut itigartitsissutaasinnaasumut tunngavigisat imaluunniit visumimik siusinnerusukkut utertitseqqinnermut tunngavigisat takuneqarsinnaallutik.

Visuminformationssystemimi (VIS-imi) inussanik takussutissatut naqitat aamma inuup assilineri ilaatigut ilanngussorneqarsinnaapput. Tamanna angalasup kinaassusersinissaanut periarfissanik pitsanngorsaavoq aamma allagaatit peqquserlulluni allannortitat atornissaat, visumi inummit allamit atugassiarisaanngitsumit atorniarneqarneranik pinaveersitsiniaanermi periarfissanik pitsanngorsaalluni. Taamaaliornikkut peqquserlunniarneq akiorneqassaaq aamma avallertut killeqarfigisani killeqarfinnik nakkutilliineq oqilisaavigineqarluni. Visuminformationssystemi (VIS) uteqqiinnermi erseqqinnerusumik nassuiarneqarpoq, ilanngullugu uteqqiinnermut ilanngussaq 1e-mi.

Killeqarfinnik nakkutilliinerup sunniuteqarluartup nanginnissaa qulakkeerniarlugu nunani allamiut pillugit inatsimmi nutarsaanerit allat

Schengenimi suleqatigiinnermi najoqqutarisat malillugit avallertut killeqarfigisat tamakku alapernaarsorlugillu qularnaarnissaannut periarfissamik siunnersuutip qulakkeerinerata saniatigut siunnersuut nunani allamiut pillugit inatsimmik nutarsaanernik arlalinnik

imaqarpoq. Nutarsaanerit tassaapput nunani allamiut nunamut tikillutillu najugaqarnerinik nakkutilliisarnermut suliaasaqarfinni pingaaruteqartuniittut aamma unioqqutitsilluni nunamut isaanerit akiorneqarnerinut aamma nunap killeqarfigisaanik qaangiilluni pinerluttarnermik akiuisarnermut tunngasut.

Siunnersuut ilaatigut peqqarniisaarniarluni saassusiniartunik akiuisarnerit pillugit malittarisassanik sukannernerulersitsineq, najugaqarnermut akuersissutinik pinngitsuuisitsinissaq aamma utertitsinissaq pillugit malittarisassanik sukannernerulersitsineq, pinerluttoqartillugu anisitaaneq pillugu malittarisassanik sukannernerulersitsineq, aamma nunani allamiut pillugit oqartussaasoqarfiit, naalagaaffiup isertortumik paasiniaasarfii aamma unnerluussissuutitaasut akornanni paasissutissanik paarlaasseqatigiittarneq pillugu malittarisassanik, kiisalu nunani allamiut unioqqutitsillutik nunamut tikittarneri, najugaqarneri suliffeqarnerilu il.il. pillugit malittarisassanik sukannernerulersitsineq pillugit imaqarpoq.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip Namminersorlutik Oqartussanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pingaarutilinnik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq, killeqarfinnik avallernik nakkutilliineq suli danskit oqartussaasuinit akisussaaffigineqarmat. Taamaattoq naatsorsuutigisariaqarpoq, siunnersuut danskit inatsisit atuutsinneqarnerannut ministereqarfimmut aningaasaqarnikkut aalajangersimasunik kinguneqassasoq, tassunga ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Politiit, kisianni qanoq annertussuseqassanersoq maannakkuugallartoq naliliiffigineqarsinnaanani.

Inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pingaarutilinnik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Taamaattoq naatsorsuutigisariaqarpoq, aningaasaqarnikkut aalajangersimasunik kinguneqassasoq, kisianni qanoq annertussuseqassanersoq maannakkuugallartoq naliliiffigineqarsinnaanani.

Danmarkimi Udlændinge- og Integrationsministereqarfik ilisimatitsivoq, Danmarkimi Schengenimi inatsisitigut pituttuisumik atortussanngortitanik allattukkanik atortussanngortitsinermi maannamut misilittakkat tunngavigalugit naliliisoqartoq, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortunut namminersortunut annikitsunik pingaaruteqanngitsunillu aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqartoq.

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortunut namminersortunut annikitsunik pingaaruteqanngitsunillu aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai ilaatigut tassaapput, malittarisassat kinguneqartitsissasut killeqarfinnik aqqusaarneqartartunik nakkutilliinermi, danskit oqartussaasuiniit nakkutilliinermut atortunik ikkussuinissamik inissaqartitsinissamik pisariaqartitsisoqarsinnaasoq naatsorsuutigineqarmat.

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut annikitsunik kingunerisassai, tassunga ilanngullugit suliffeqarfiit Namminersorlutik Oqartussanik kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqartut, oqaatigineqarsinnaavoq assartuineramik suliffeqarfiit tamarmik nunani allani naalagaaffimmi innuttaasunik killeqarfinnut avallernut silaannakkut imaluunniit imaatigut (imaluunniit nunakkut) nunamut isernissaannik itigartinneqartunik apuussaartut, pineqartut angalaqqinnissaat pillugu akisussaaffimmik ingerlaannaq tiguseqqissallutik pisussaaffeqarmata. Assartuisut nalunaarsornissaminnut aamma pisussaaffeqassapput.

Udlændinge- og Integrationsministereqarfik ilisimatitsivoq, malittarisassat nutaat pillugit ilaatigut assartuisunut ilitsersuutinik sukumiisunik saqqummersitsisoqartoq aamma ilitsersuineq aallartinneqareersoq. Udlændinge- og Integrationsministereqarfiup siunnersuummik suliaqarneranut atatillugu ilitsersuutit Air Greenlandimut nassiunneqarput.

Udlændinge- og Integrationsministereqarfiup siunnersuummik suliaqarneranut atatillugu Air Greenland 2022-mi januar-februarimi ilanngullugu allaffigeqatigaa. EES aamma ETIAS ilaatigullu Air Greenlandimut tamakkununga ilitsersuutit pillugit allaffigeqatigiittoqarpoq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuut innuttaasunut Kalaallit Nunaanni najugaqartunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pingaarutilinnik kingunerisassaanik soqassanngitsoq naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalillutik Schengenimut isernissamut najugaqarallarnissamullu piumasaaqatit atuuttut allannguuteqassanngillat. Nunani allani naalagaaffimmi innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugaqarallarnissamut akuersissuteqartut pillugit allaffissornikkut kingunerisassai suli inaarutaasumik paasinarsinngillat. Nunani allani naalagaaffimmi innuttaasut (EU-p, Nunat Avannarliit imaluunniit Schweitsip avataani nunani allani naalagaaffimmi innuttaasut) Kalaallit Nunaanni najugaqarallarnissamut akuersissuteqartut ETIAS-imik angalanermut akuersissummik imaluunniit (pisariaqartinneqarpat) Schengenimut visumimik peqartariaqarput. Taamaalilluni inunnut eqimattanut taakkununga ETIAS-imut qinnuteqaatip suliarineqarnissaanut akiliummut 7 euromik aningaasartuuteqassapput. Akiliutip annertussusaa aningaasartuutit ilanngunneqartut eqqarsaatigalugit pisariaqartitsineq naapertorlugu iluarsineqarsinnaavoq. ETIAS-imik angalanermut akuersissut ukiuni pingasuni atuuttassaaq imaluunniit qinnuteqarnermut atatillugu angalanissamut uppenarsaatip nalunaarsorneqartup atuukkunnaarnissaata tungaanut.

Tusarniaaneq

Piffissami 9. januar 2023-miit 9. februar 2023-mut siunnersuut Naalakkersuisut nittartagaatigut tusarniaavimmi tusarniaassutaavoq. Suliffeqarfisap iluani avataanilu soqutigisaqatigiinnut siunnersuut ilanngullugu toqqaannartumik tusarniaassutigineqarpoq. Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiannit tusarniaanermut akissut tiguneqarpoq, taanna imatut allappoq:

”Nunap killeqarfii qaangerlugit pinerluttarnermi ineriartortoqarneratigut suliarisat, ukiut kingulliunerusut ingerlaneranni Schengenimi suleqatigiinnermut annertuumik pingaaruteqarlutik EU-mi peqqussutitut ilusilinnik akuerisaasut, GE-p pisariaqartutut isigai.

Taamaattumik Kalaallit Nunaata – Schengenimi isumaqatigiissummut akuersissuteqanngikkaluarluni – suleqatigiinnermi tassani naalagaaffinnik peqataasunik illersuiniartunik suliarisanut attuumassuteqartumik nunat tamalaani suleqatigiinnerup kingunerisaqarfiani ineriartuaarnermi malittarinninnissaa GE-p pingaartuusutut isigaa.

Taamaattumik tusarniaassutigisatut nassiunneqartuni inatsisissatut siunnersuutiniq atuutsitsilernermet Kalaallit Nunaata ilannguttariaqarnera GE-p nalilersuutigaa.”

Peqqussutip suliarineranut kiisalu tassunga assingusumik Savalimmiunut peqqussutip suliarineranut atatillugu, oqaatigineqareersutut suleqatigiissitaliortoqarpoq, danskini ministereqarfiit arlallit, Naalakkersuisut, Kalaallit Nunaanni Politiit allallu peqataallutik.

Naggataatigut Air Greenlandip suliarisaanut siunnersuutip pingaaruteqarneranut tunngasunik Udlændinge- og Integrationsministereqarfik Air Greenlandimik oqaloqateqarnerminik ilisimatitsivoq.

Ilanngussat

1. Uunga siunnersuut Nunani allamiut pillugit inatsimmik allannguneq pillugu inatsisinik assigiinngitsunik aamma Schengenimi isumaqatigiisuttip Danmarkimit ilannguffigineqarnera pillugu inatsimmik allannguneq pillugu inatsisinik assigiinngitsunik Kalaallit Nunaannut atuutilersitsineq pillugu peqqussut
2. Uunga siunnersuut Nunani allamiut pillugit inatsimmik allannguneq pillugu inatsisinik assigiinngitsunik aamma Schengenimi isumaqatigiisuttip Danmarkimit ilannguffigineqarnera pillugu inatsimmik allannguneq pillugu inatsisinik assigiinngitsunik Kalaallit Nunaannut atuutilersitsineq pillugu peqqussummik uteqqiineq